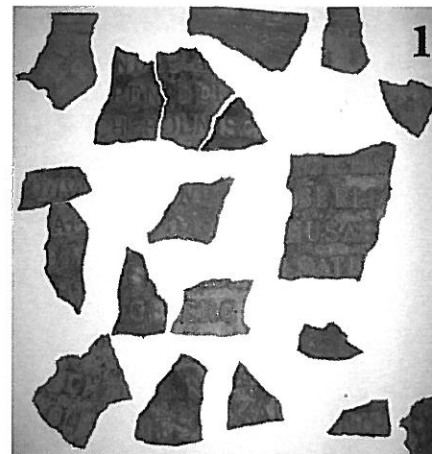

Válečný pomník v Tongrundu – 1813, 1913, 2013

Ruda Makel, Frýdlant v Čechách

Přátelé drobných památek, víte, co připomíná památník stojící za mostem přes Zaječí potok, vlevo od silnice směřující z Frýdlantu do Kunratic a polské Bogatynie? Určitě ano, ale přece jen vám to připomenu. Vězte, že vzdává poctu válečníkům, kteří padli v bojích u Kunratic, Frýdlantu, Albrechtic a Mníšku. Stojí v místech „Šarvátky v Tongrundu“, při níž se střetli rakouští vojáci z protinapoleonské koalice pod vedením gen. Neipperga s oddíly francouzsko-polského sboru gen. Umiňského. Vojenské potyčky trvaly od 17. do 19. srpna 1813 a vyskytovaly se od Frýdlantu přes Albrechtice až po Mníšek. Nebyla to tedy žádná bitva, ale „jenom“ drobné šarvátky – Scharmützel. Slavnostní odhalení a vysvěcení památníku se uskutečnilo 3. srpna 1913 za účasti asi 500 osob, 18 spolků atd., atd. – ale o tom až jindy.

Památník stál původně na pravé straně silnice, ale v roce 1940 byl při její rekonstrukci přemístěn na levou stranu. Po 2. světové válce byla pamětní deska s nápisem zničena, rovněž tak vojenský kříž v dubovém věnci (obr. 1 a 2). Níže je německý text na pamětní desce a jeho překlad.

Dem Andenken
der in den Gefechten bei Kunnersdorf,
Friedland, Wüstolbersdorf und Einsiedel
am 17., 18. und 19. August 1813
mit den Truppen der Avantgarde
des französisch-polnischen VIII. Korps
unter General Uminski und der
französischen Division General Bruno
rühmlich Gefallenen
oesterreichisch-ungarischen Krieger
Oberleutnant Georg Nagy
des Husaren-Regimentes „Kaiser“,
25 Soldaten der 2. leichten Division
unter General Graf Neipperg
und den daselbst gebliebenen
Offizieren und Mannschaften des
Gegners errichtet.
1913

Na památku,
při sečích u Kunratic
Frýdlantu, Albrechtic a Mníšku
17., 18. a 19. srpna 1813
s oddíly předvoje
francouzsko-polského VIII. sboru
generála Umiňského a
francouzské divize generála Bruna,
slavně padlých
rakousko-uherských válečníků,
nadporučíka Georga Nagyho
od husarského pluku „Kaiser“,
25 vojáků 2. lehké divize
generála hraběte Neipperga
a rovněž zde zůstavším
důstojníkům a mužstvům
protivníka zřízeno roku
1913

Tolik „suchá“ historie, která mě ale zaujala natolik, že se jí chci ještě chvíli věnovat a napsat další podrobnosti.

O Tongrundu – a nejenom o něm

Před nedávnem jsem si v jednom místním týdeníku přečetl článek o iniciativě obce Kunratic, která se rozhodla opravit památník v Tongrundu a uvést ho do původního stavu. Ihned jsem kontaktoval starostu obce pana Milana Götze a zanedlouho jsme se sešli u mne v domečku. Během setkání, které „nemělo konce“, jsme toho probrali

tolik, až z toho brněla hlava. Až doposud jsem věděl jenom to, co ví určitě většina z nás. Sice to, že Kunratice jsou jednou z nejstarších obcí Frýdlantska – a nic víc. A tak jsem se rozhodl, že do tohoto čísla časopisu Patron napíšu mnohem víc. To, co jsem se od pana starosty Götze dozvěděl, určitě stojí za zveřejnění. Třeba to vydá na celé číslo Patrona. Historie Kunratic je velmi zajímavá a já chci, aby se o ní dozvěděl co nejširší okruh milovníků Jizerských hor. Chci to udělat proto, že jsem slíbil, že jako člen výboru Spolku Patron budu „otevírat“ tento region všem, nejenom místním fandům.

V sobotu 3. srpna 2013 uplyne přesně 100 let od odhalení a vysvěcení památníku a skoro přesně 200 let od události, na niž upomíná. U příležitosti obou výročí se zastupitelstvo obce rozhodlo obnovit pomník a navrátit mu zpět jeho důstojnost (obr. 3 a 4). Podařilo se získat do vlastnictví obce pozemek, na kterém stojí,

podarilo se krásně upravit okolí, vykácet stromy a nálety, očistit a opískovat kámen památníku, vytvarovat terén, dovézt ornici, zasít trávník (obr. 5 a 6); jako zahradník vím, co všechno ještě – zkrátka jde o obrovský kus dobrovolné práce občanů Kunratic. A teď je čeká asi to nejtěžší. Obec chce na památník vrátit desku a válečný kříž, resp. jejich přesné repliky zhotovené odlitím z fosfor-bronzy (imitace bronzu). Výroba těchto dvou replik vyjde na 80 000 Kč. Polovinu finančních prostředků se podařilo zajistit občanskému sdružení Frýdlantsko, které se na akci podílí, z grantu Nadace Občanského fóra. Zbylou část nákladů na obnovu památníku musí zajistit obec. Stojí tedy za úvahu, jestli by se do akce nemohl ještě dodatečně zapojit i Spolek Patron, který by se na zpřístupnění kusu historie tohoto kraje měl určitě podílet. Další aktuální informace napíšou do příštího čísla našeho časopisu.

Popisky k obrázkům:

(foto 1, 2 – Jan Kalenda, foto 3, 4 – Ruda Makel, foto 5, 6 – OÚ Kunratice)

1, 2) Úlomky pamětní desky nalezené v okolí pomníku pomocí detektoru kovů

3) Stav pomníku před opravou

4) Současný stav pomníku po opravě

5) Obyvatelé Kunratic při úpravě terénu

6) Konečné úpravy terénu kolem očištěného pomníku

